

Remiss om förslag på nya krav för plankartor i väg- och järnvägsplaner

Er beteckning: TRV 2023/39399

Ärendets bakgrund

De länsstyrelser som har representanter i länsstyrelsernas Samhällsbyggnadsnätverks expertgrupp för infrastrukturfrågor har beretts möjlighet att svara på rubricerad remiss från Trafikverket.

Yttrandet är berett i samråd med Länsstyrelsen Västra Götaland, Länsstyrelsen Västerbotten, Länsstyrelsen Norrbotten samt Länsstyrelsen Stockholm.

Generella synpunkter

Länsstyrelsen ställer sig övergripande positiv till att Trafikverket tar fram nya förslag till krav för plankartor i infrastrukturprojekt. Översynen av kravspecifikationen är en god förutsättning för ökad tydlighet och harmonisering till samtidens regler och behov.

Länsstyrelsen anser att kravspecifikationen bör kompletteras med en exempelparta för att tydliggöra de krav som anges i dokumentet.

Länsstyrelsen saknar en koppling mellan kravspecifikationen och en kommande övergång till digitala planer/plankartor. För nya detaljplaner gäller redan att informationen ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Länsstyrelsen bedömer att Regeringens ambitioner för en digital samhällsbyggnadsprocess (uttryckt bl.a. genom uppdraget Digitalt först – För en smartare samhällsbyggnadsprocess) inom en snar framtid innebär att även infrastrukturplaneprocessen digitaliseras ytterligare, varför frågan borde vara mer närvarande.

Länsstyrelsen anser att det bör ställas krav på att plankartorna ska kompletteras med illustrationskartor med ortofotobakgrund som ökar förståelsen för anspråken och slutliga lösningar (där exempelvis förslag på lösningar för enskilda vägar kan ingå). Detta är praxis idag, men bör enligt Länsstyrelsen vara ett krav då illustrationskartorna ofta är en

förutsättning för att kunna få en helhetsförståelse för projekten och dess konsekvenser.

Synpunkter på särskilda avsnitt

6.5.2 och 6.5.3. Mark som tas i anspråk för väg och järnväg

Länsstyrelsen är positiv till att benämningen ändras från ”Nytt vägområde med vägrätt” och ”Ny järnvägsmark med äganderätt” till ”Nytt markanspråk för väg/järnväg”. Detta är både mer korrekt (då form av markåtkomst ej uppstår via fastställelsebeslut) och mer tydligt för allmänhet och andra som ska tolka kartorna.

9.6.1. och 6.7.1. Verksamheter/åtgärder som undantas från förbud enligt miljöbalken eller samrådsskyldighet enligt miljöbalken

Enligt tabellen i 9.6.1. ska följande framgå av plankartan: ”Förbuden som avser verksamhet eller åtgärd inom generellt biotopskyddsområde (7 kap. 11a § miljöbalken) gäller inte byggande av allmän väg/järnväg” och ”Förbuden mot åtgärder inom strandskyddsområde (7 kap 15 § miljöbalken) gäller inte byggande av allmän väg/järnväg.” Länsstyrelsen anser att det är missvisande att ha med dessa texter på plankartan. Det är tydligt i Proposition 2011/12:118 att undantaget från balkens förbud och skyldigheter gällande strandskydd, biotopskydd och 12:6-samråd inte ska försämra skyddet utan att miljöskyddet i stället måste tillgodoses inom ramen för framtagandet av väg- eller järnvägsplanen där Länsstyrelsen tillförsäkras inflytande genom möjligheten att inte tillstyrka fastställelse av planen. Trafikverkets skrivningar på plankartan kan lätt tolkas som att strandskyddet och det generella biotopskyddet inte tas hänsyn till eller bevakas alls i planeringen. I själva verket handlar det ju om att prövningen sker genom den process som leder till en plan som Länsstyrelsen kan tillstyrka.

Länsstyrelsen önskar också att tabellen förtydligar att bestämmelsen kan preciseras till att beskriva vilka åtgärder inom biotopskyddet eller strandskyddet som planprocessen kommit fram till är godtagbara. Exempelvis kan planens underlag visa att vissa åtgärder är godtagbara inom ett biotopskydd eller ett strandskyddat område men inte alla åtgärder, eller vid alla tidpunkter.

Länsstyrelsen anser också att dessa skrivningarna kan vara överflödiga då de gäller oavsett om de står med på plankartan eller ej. Länsstyrelsen anser dock att områden som omfattas av strandskydd och generellt biotopskydd ska markeras ut på kartan, vilket bättre stämmer överens med hur det uttrycks i avsnitt 6.7.1. Invändningarna Länsstyrelsen har är alltså mot själva texten som hänvisar till undantagsbestämmelsen. Som

teckenförklaring bör det förslagsvis enbart stå ”Område som omfattas av strandskydd/biotopskydd”.

Om Trafikverket trots ovanstående väljer att behålla skrivningen så bör det korrigeras så att det för strandskyddet hänvisas till 7 kap. 16 § i stället för 15 § miljöbalken. Detta för att motsvara hänvisningen till 7 kap 11a § miljöbalken för det generella biotopskyddet (undantagsparagrafen).

I tabellen anges att biotopskyddade områden och strandskyddsområden utanför planområdet inte ska markeras. Länsstyrelsen anser dock att det vore bättre om hela dessa områden redovisas (såsom det ofta görs idag). Alternativt kan det införas krav på att detta ska redovisas på illustrationskartorna.

9.2 Bakgrundskarta

Strikta skydd såsom natur- eller kulturresevat, Natura 2000-områden etc. bör redovisas i bakgrundskarta (och illustrationskarta) då det bidrar till orientering.

6.6. Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Länsstyrelsen ser positivt på och tillstryker därför förtydligandet att detaljer kring skyddsåtgärder kan fastställas och preciseras i en bilaga till plankartan om det är viktigt. Vidare skulle det tydliggöra både för projekten och Länsstyrelsen om Trafikverket gav exempel på när detta kan anses vara nödvändigt.

9.5. Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

I tabellen framgår ett antal standardformuleringar för skyddsåtgärder som är vanligt förekommande i väg- och järnvägsplaner. Länsstyrelsen anser att det bör tydliggöras att detta är exempel på skyddsåtgärder och inte en heltäckande bild av de åtgärder som kan fastställas i planen.

9.6.1. Verksamheter/åtgärder som undantas från förbud enligt miljöbalken

På en del plankartor har det varit svårt att se skillnad på rött (bygglov) och magenta (generellt biotopskyddsområde). Det vore därför bra om RGB-parametrarna bestämdes för den röda färgen på samma sätt som för magenta och då till en röd ton som bryter tydligare mot magenta.

6.5.4. Tillfällig nyttjanderätt

Av kravdokumentet framgår att områden med tillfällig nyttjanderätt ska redovisas med ett separat ändamål och tidsbegränsning för nyttjanderätten. Länsstyrelsen anser att det även bör kunna finnas en möjlighet att reglera vilken tid på året som den tillfälliga nyttjanderätten

får användas. Detta för att undvika olika typer av miljöpåverkan om planprocessen har visat på ett behov av det.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef samhällsbyggnad Anna Nordlander med handläggare Emil Jessen som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.